

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 191

van **LOES VANDROMME**

datum: 27 november 2020

---

aan **BEN WEYTS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

Basisonderwijs - Nieuwe onderwijsdoelen

In de beleidsnota Onderwijs 2019-2024 staat dat er nieuwe eindtermen en ontwikkelingsdoelen in het basisonderwijs ingevoerd zullen worden. De huidige eindtermen dateren immers al van 1998. Ondertussen heeft de minister op 2 oktober een mededeling voorgelegd aan de Vlaamse Regering waarover consensus zou zijn bereikt en recent werden de werkgroepen verbonden aan de Algemene Ontwikkelingscommissie in het kader van de nieuwe onderwijsdoelen, samengesteld.

Er was ondertussen ook al een overleg met de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor), de medewerkers van het Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs, Kwalificaties en Studietoelagen (AHOVOKS) en het kabinet van de minister. Het is zeker positief dat er van bij de start al heel wat overleg is en geïnformeerd wordt.

Maar ondertussen groeit de bezorgdheid op het werkveld toch. Er rijzen namelijk een aantal belangrijke knelpunten die duidelijkere afspraken vragen. De Vlor is onder andere bezorgd over de volgende passage: "Van de totale onderwijstijd die nodig is om de minimumdoelen te bereiken, moeten de ontwikkelcommissies de eindtermen Nederlands en wiskunde zo omschrijven dat er minimum 25% van de onderwijstijd nodig is voor Nederlands en 25% voor wiskunde."

Verder vindt de Vlor dat de timing om vanaf het schooljaar 2023-2024 de gestandaardiseerde, genormeerde en gevalideerde toetsen in te voeren, geen argument is om nu versneld werk te maken van eindtermen basisgeletterdheid.

In ieder geval wenst men niet op dezelfde manier tewerk te gaan als bij de ontwikkeling van de onderwijsdoelen in het secundair onderwijs. "Het ordeningskader moet het basisonderwijs op een fundamentele manier weerspiegelen", zo luidt het in een advies van de Vlor.

En ten slotte is het volgens de Vlor nodig dat het beoordelingskader aangepast wordt aan het ordeningskader dat gebruikt wordt voor het basisonderwijs. Anders kan de valideringscommissie geen uitspraak doen over de consistentie, coherentie en evalueerbaarheid van de onderwijsdoelen.

Toch wel een aantal bezorgdheden dus die heel goed de ongerustheid op het werkveld, die ook ik opvang, weerspiegelen.

1. Heeft de minister kennis genomen van het Vlor-advies, dat wel uitzonderlijk, op eigen initiatief werd uitgebracht en waarin niet voorzien was in de procedure?
2. Hoe beoordeelt hij de opmerkingen die geformuleerd zijn in het advies?
3. Overweegt de minister om, gelet op de bezorgdheden die leven op het onderwijsveld en bij de Vlor, zijn mededeling van 2 oktober 2020 op een aantal punten bij te sturen en om ze opnieuw ter beoordeling voor te leggen aan de Vlaamse Regering?
4. In welke initiatieven voorziet hij zodat de scholen de nodige ruimte krijgen om deze ingrijpende wijzigingen in historisch moeilijke tijden te implementeren?

BEN WEYTS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING EN VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

ANTWOORD

op vraag nr. 191 van 27 november 2020

van **LOES VANDROMME**

Ik heb kennis genomen van het advies van de VLOR. De bezorgdheden die in het advies zijn opgenomen, zijn ook in een gesprek dat mijn medewerkers hadden met de Vlor aan bod gekomen.

De ontwikkeling van nieuwe onderwijsdoelen voor het basisonderwijs is een belangrijk beleidsproject. Wat opgenomen is in de mededeling aan de Vlaamse Regering van 2 oktober 2020 is weldoordacht en het resultaat van overleg en aftoetsing met verschillende actoren.

Ontwikkelingsdoelen en eindtermen zijn de instrumenten waarmee duidelijk gemaakt wordt 'wat' minimaal van onderwijs verwacht wordt. Ontwikkelingsdoelen en eindtermen moeten ambitieus, duidelijk en scherp omschreven worden, zodat elke actor betrokken in onderwijs, ook de leerkracht, de ontwikkelingsdoelen en eindtermen begrijpt en er hetzelfde onder verstaat. De ontwikkelingsdoelen en eindtermen vormen immers een belangrijk fundament van ons onderwijs en van de kwaliteitscontrole op dat onderwijs. Omtrent de verhouding onderwijsdoelen – vrije ruimte en de formulering van die onderwijsdoelen zijn er de voorbije weken en maanden al heel wat gesprekken gevoerd, ook in de algemene en specifieke ontwikkelcommissies.

Op basis van de bekommernissen zijn, vergeleken met de nieuwe onderwijsdoelen voor het secundair onderwijs, een aantal aanpassingen doorgevoerd in de manier waarop de ontwikkelingsdoelen en eindtermen voor het basisonderwijs worden opgebouwd. Deze aanpassingen maken de ontwikkelingsdoelen en eindtermen meer toegankelijk en begrijpbaar voor de doelgroep van het basisonderwijs. De opbouw van de onderwijsdoelen voor het basisonderwijs kan evenwel niet te ver afstaan van de opbouw die voor de onderwijsdoelen van het secundair onderwijs gebruikt is. Het was immers een expliciete vraag uit het maatschappelijk eindtermendebat om meer coherentie en continuïteit op vlak van formulering van de onderwijsdoelen na te streven over de sleutelcompetenties en de onderwijsniveaus heen. Dit in functie van samenhang, maar ook in functie van de duidelijkheid en hanteerbaarheid van de onderwijsdoelen voor onder andere leerkrachten. Een duidelijke en scherpe omschrijving van de ontwikkelingsdoelen en eindtermen staat niet op gespannen voet met de vraag naar pedagogisch didactische vrijheid. Scholen behouden de autonomie om te bepalen op welke manier ze de minimumdoelen bij hun leerlingen nastreven of realiseren. Ook de mogelijkheid van scholen om bijkomende doelen, bovenop de minimumdoelen, voorop te stellen blijft bestaan.

Ook met de valideringscommissie is het gesprek gevoerd over de manier waarop de ontwikkelingsdoelen en eindtermen zullen opgebouwd worden voor het basisonderwijs. De valideringscommissie werkt momenteel een gepast beoordelingskader uit dat de decretaal opgelegde criteria evalueerbaarheid, coherentie en consistentie operationaliseert en waarbij ze oog heeft voor keuzes die in dit proces reeds werden gemaakt.

Wat de bekommernis van voldoende vrije ruimte voor scholen betreft, heeft een algemene ontwikkelcommissie bovendien de opdracht gekregen om de globale haalbaarheid te bewaken en om in functie van het ontwikkelproces aan te geven hoeveel van de beschikbare onderwijstijd naar de realisatie van de onderwijsdoelen mag gaan en hoeveel

tijd voorbehouden wordt als vrije ruimte voor de scholen. Op die manier is er tijdens het ontwikkelproces van de onderwijsdoelen expliciete aandacht voor het garanderen van de nodige vrije onderwijsruimte.

In het regeerakkoord is ambitie gevraagd op vlak van Nederlands, Frans, wiskunde, wetenschappen en techniek. Dit betekent dat de sleutelcompetenties 'Competenties in het Nederlands' en 'Competenties inzake wiskunde, exacte wetenschappen en technologie' het zwaarst doorwegen in het nieuw te ontwikkelen curriculum en dat hieraan dan ook de meeste lestijden toegekend worden. Om die reden wordt ook aan de ontwikkelcommissies gevraagd om de ontwikkelingsdoelen en eindtermen zo uit te schrijven dat die sleutelcompetenties het zwaarst doorwegen en meer bepaald dat minstens de helft van de lestijd wordt besteed aan deze competenties. Over de manier waarop dit in de praktijk dient te gebeuren of in welke leergebieden deze doelen gerealiseerd moeten worden, spreken de ontwikkelcommissies noch de Vlaamse Regering of het Vlaams Parlement zich uit. Dit behoort tot de pedagogisch-didactische vrijheid van de scholen en schoolbesturen.

Eindtermen basisgeletterdheid voor het basisonderwijs zijn ingevoerd via OD XXX in de regelgeving basisonderwijs. Er wordt reeds gevraagd om een set voor Nederlands en wiskunde te ontwikkelen, maar voor de implementatie ervan wacht ik de evaluatie van de eindtermen basisgeletterdheid in het secundair onderwijs af. Afhankelijk van het resultaat van deze evaluatie kunnen nog bijstellingen doorgevoerd worden.

Aangezien bepaalde sets van eindtermen nog dateren van 1998 en de maatschappij de voorbije decennia sterk veranderd en niet minder complex geworden is, vind ik het belangrijk dat werk gemaakt wordt van nieuwe ontwikkelingsdoelen en eindtermen voor het basisonderwijs. Ook de aansluiting met het secundair onderwijs, waar sinds september 2019 nieuwe eindtermen van kracht zijn, en de dalende trend die duidelijk zichtbaar is in de resultaten van (intern)nationale prestatiemetingen vragen om nieuwe, ambitieuze eindtermen. Ik focus om die redenen en omwille van de haalbaarheid ook eerst op de eindtermen voor het basisonderwijs. De ontwikkelingsdoelen voor het buitengewoon basisonderwijs komen in een volgende fase aan bod. Omdat het belangrijk is dat de doelen voor het buitengewoon onderwijs een doorlopend continuüm vormen met deze voor het gewoon basisonderwijs zijn ook directeurs en leraren van het buitengewoon basisonderwijs betrokken in de ontwikkelcommissies die de doelen voor het gewoon basisonderwijs uitwerken.

Net zoals voor de implementatie van de onderwijsdoelen van de eerste graad secundair onderwijs, zal ook voor de implementatie van de ontwikkelingsdoelen en eindtermen van het basisonderwijs een gedoogperiode voorzien worden. Daarnaast zal de implementatie van de nieuwe ontwikkelingsdoelen en eindtermen nauwgezet opgevolgd worden zodat mogelijke knelpunten snel kunnen worden gedetecteerd en aangepakt.